

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA MJERITELJSTVO

FDZM

**Kratki vodič za neautomatske vage namijenjene
vlasnicima/korisnicima vaga**

Neautomatska mjerila mase- vage (sve vage za bilo koju namjenu) koje se stavljaju na tržište EU pa tako i tržište RH moraju zadovoljavati odredbe Zakona o mjeriteljstvu („Narodne novine“ br. 74/14, 111/18 i 114/22) i odredbe Pravilnika o mjeriteljskim i temeljenim zahtjevima za neautomatske vage - NAWI („Narodne novine“ br.21/16).

Odredbom članka 20. Zakona o mjeriteljstvu jasno je propisano što su **zakonita mjerila**.

Zakonita mjerila u smislu Zakona o mjeriteljstvu su mjerila koja se upotrebljavaju za

1. Mjerenje u prometu robe i usluga
2. Zaštitu zdravlja ljudi i životinja, opću sigurnost, zaštitu imovine, okoliša i prirodnih resursa, zaštitu na radu, promet, zaštitu od nesreća
3. Provjeru pretpakovina i boca kao mjernih spremnika
4. Mjerenja propisana Zakonom o mjeriteljstvu, provedbenim propisima donesenim na temelju ovog Zakona i drugim propisima

Zakonita mjerila moraju biti **ovjerena** te podliježu nadzoru mjeriteljske inspekcije, te moraju pokazivati mjerne rezultate **u zakonitim mjernim jedinicama** (npr. kg, g)

Za zakonita mjerila pravilnikom se propisuju mjeriteljski i tehnički zahtjevi

Tako za neautomatske vage (NAWI) su Pravilnikom o mjeriteljskim i temeljenim zahtjevima za neautomatske vage su propisani navedeni zahtjevi.

Navedenim pravilnikom (NAWI) vage se dijele u dvije skupine:

1. Vage koje se mogu upotrebljavati u zakonskom mjeriteljstvu. U tom se smislu primjena vaga dijeli na:
 - a. za određivanje mase za potrebe trgovačkog poslovanja;
 - b. za određivanje mase radi izračunavanja cestarina, carina, poreza, premija, kazni, naknada, naknada za štetu ili sličnih vrsta plaćanja;
 - c. za određivanje mase radi primjene zakona ili propisa, za davanje stručnog mišljenja tijekom sudskih postupaka;
 - d. za određivanje mase u medicinskoj praksi odnosno za vaganje pacijenata u svrhu pregleda, dijagnoze i postupka liječenja;
 - e. za određivanje mase radi pripreme lijekova po receptu u ljekarnama i određivanje mase u analizama koje se provode u medicinskim i farmaceutskim laboratorijima;
 - f. za određivanje iznosa za naplatu koji se temelje na masi u svrhu izravne javne prodaje kao i pripremanja pretpakiranih proizvoda.
2. Vage koje se **ne mogu** upotrebljavati u zakonskom mjeriteljstvu, a koriste se za sve ostale primjene različite od onih navedenih u gornjim točkama (a do f)

Najčešća primjena vaga pod brojem 2. su :

- za kućansku uporabu (npr. osobno vaganje u kućanstvu, vaganje namirnica u kuhinji i sl.)

- sportsku uporabu i sportske evidencije

-i sl,

S obzirom na namjenu vaga pod brojem 2, zahtjevi za takve vage su jednostavni i odnose se samo na označavanje, tako da te vage **-NE MORAJU PROĆI POSTUPAK OCJENJIVANJA SUKLADNOSTI**, već sukladno Pravilniku (NAWI) moraju biti označene sa sljedećim natpisom:

-ime, registrirani trgovački naziv ili registrirana trgovačka oznaka proizvođača

-najveću sposobnost vaganja u obliku Max...

Većina vaga u zakonskom mjeriteljstvu s kojima se potrošači, gospodarski subjekti susreću spada u skupinu 1., a to su vage u **supermarketima, malim prodavaonicama, pekarnicama, tržnicama, ugostiteljskim objektima za pripremu hrane po propisanim normativima i sl...**

Zahtjevi za vage u 1. skupini su prilično strogi i usklađeni u cijeloj Europskoj Uniji, što znači da isti zahtjevi koji se propisani u Republici Hrvatskoj propisani su i u Njemačkoj, Luksemburgu, Slovačkoj....

Vage koje ne zadovoljavaju tražene zahtjeve ne smiju se stavljati na tržište/uporabu EU. Vezano za navedeno, pojavljuje se problem.

Namjene vaga definiraju grupe 1. i 2.; vage koje se **moгу ili ne mogu upotrebljavati u zakonskom mjeriteljstvu**. Vaga koja je stavljena na tržište EU (u prodaji), još uvijek nema uporabu te se pojavljuje pitanje kada može tijelo za nadzor nad tržištem zabraniti prodaju vage, jer naravno, tek vlasnik vage odlučuje za što će se kupljena vaga koristiti. Zbog toga postoji odredba Direktive EU 2014/31/EU (NAWI), a vezano za tu Direktivu i odredbu u Pravilniku o mjeriteljskim i temeljnim zahtjevima za neautomatske vage koja glasi:

„Vage koje se upotrebljavaju ili su namijenjene za uporabu u smislu odredbe pod točkama a) do f) ovoga propisa moraju zadovoljavati temeljne zahtjeve utvrđene ovim propisom.“

Znači, nije važno samo za što se vaga upotrebljava od strane vlasnika/korisnika, nego što je temeljna namijenjena vage za uporabu, tj. za što je proizvođač predvidio da se može upotrebljavati. Npr. slijedeća vaga zatečena je na tržištu odnosno u prodaji u RH :

Max. 40kg	STRAUS AUSTRIA		ELECTRONIC SCALE
MIN. 200g	Power: 230V-50Hz	Accurate Degree:	
GRADUATION: 5g	Item: ST/DST-040P		
Date: 2018	YONGKANG YONGZHOU WEIGHING APPARATUS CO., LTD. NO.17 Yongzhou South Road, Shihou Production Base, Zhiying Street, Yongkang, Zhejiang, P. R. C.		
S/N.:180800194			

Čak i površnom analizom uočava se da vaga ne zadovoljava niti osnovne zahtjeve da bi mogla biti korištena u svrhe pod brojem 1. U isto vrijeme, proizvođač je u uputama za uporabu naveo namjenu vage-što on jedino i može, bez mogućnosti da uvoznik naknadno mijenja njenu namjenu („...most suitable for supermarkets, grocery stores and other retail outlets.“) za trgovačke svrhe, te sukladno tome mora zadovoljavati odredbe Pravilnik o mjeriteljskim i temeljenim zahtjevima za neautomatske vage („Narodne novine“ br.21/16) i proći postupak ocjene sukladnosti.

Također, sama konstrukcija vage, dodatni pokazni uređaj („dupli“-za trgovca i potrošača), unos jedinične cijene, izračun cijene, ukazuje na namjenu vage.

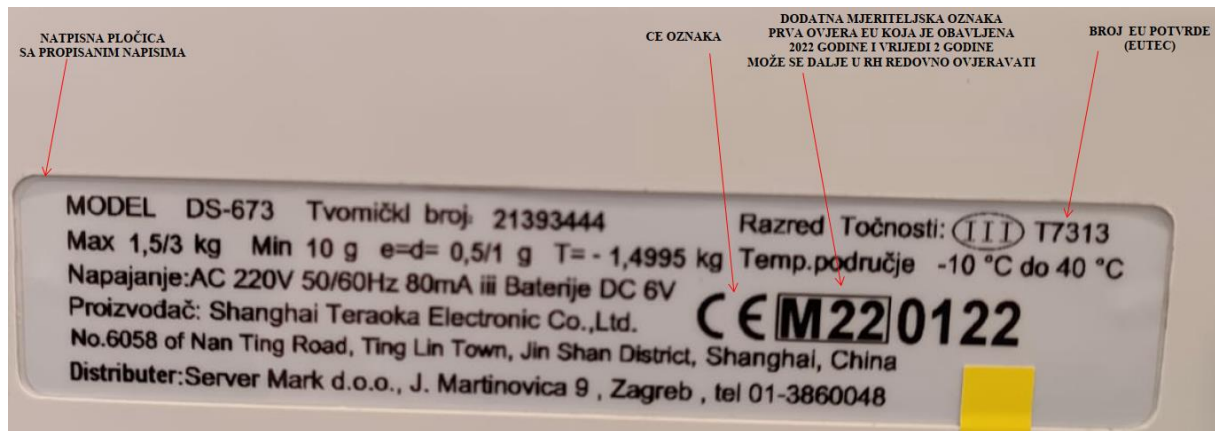
Tijelo za nadzor nad tržištem-mjeriteljska inspekcija je temeljem tog nalaza zabranila stavljanje na tržište tih vaga i prijavilo vage u središnji sustav obavješćivanja u EU – tzv. ICSMS (Information and communication system for the market surveillance). Također, uočeno je da se na tržištu nalaze još i razne inačice istih vaga, pogotovo koje se prodaju preko mrežnih stranica (weba) te je u postupku uklanjanje sličnih vaga s tržišta te iz uporabe.

Nadalje, prilikom kupnje i uporabe vage potrebno je obratiti na natpise na vagi (npr. natpisnu pločicu vage i oznaku sukladnosti „CE“ i dodanu mjeriteljsku oznaku)

Dodatkom III Pravilnik o mjeriteljskim i temeljenim zahtjevima za neautomatske vage propisano je koji natpisi se odnose za vage iz skupine 1, takve vage moraju na vidljiv, čitljiv i neizbrisiv način biti označene sljedećim natpisima

- a) broj EU potvrde o tipnom ispitivanju (EUTEC) ili službena oznaku, kada je primjenljivo,
 - b) ime, registrirani trgovački naziv ili registrirana trgovačka oznaka proizvođača
 - c) razred točnosti, uokviren ovalnom crtom ili dvjema vodoravnim crtama spojenim pomoću dva polukruga,
 - d) najveća vrijednost sposobnosti vaganja u obliku Max....,
 - e) najmanja vrijednost sposobnosti vaganja u obliku Min....,
 - f) vrijednost ispitnog podjeljka ljestvice u obliku $e=...$,
 - g) tip, šarža i serijski broj, **i prema potrebi,**
-
- h) za vage koje se sastoje od posebnih ili međusobno spojenih jedinica:
 - i) identifikacijska oznaka na svakoj jedinici,
 - j) vrijednost podjeljka ako je različita od e , u obliku $d=...$,
 - k) najveća dodana vrijednost tare, u obliku $T=+...$,
 - l) najveća oduzeta vrijednost tare, ako je različita od Max, u obliku $T=-...$,
 - m) vrijednost podjeljka tare, ako je različita od d , u obliku $dT=...$,
 - n) najveće sigurno opterećenje, ako je različito od Max, u obliku Lim....,
 - o) posebne temperaturne granice, u obliku $...^{\circ}C/...^{\circ}C$
 - p) odnos prijamnika tereta i tereta.

Oznaka CE i dodana mjeriteljska oznaka moraju se staviti na vagu ili na njezinu natpisnu pločicu na vidljiv, čitljiv i neizbrisiv način

Isto tako u natpisi *Max*, *Min*, *e i d* moraju se nalaziti u blizini pokaznog uređaja.

Nadalje u postupanju mjeriteljske inspekcije, vage koje se koriste u zakonskom mjeriteljstvu, a nisu prošle postupak ocjene sukladnosti **NE MOGU SE KORISTITI KAO ZAKONITA MJERILA**, mjeriteljska inspekcija oduzima nesukladne vage i protiv vlasnika/korisnika mjerila pokreće prekršajni postupak.

Zapriječene novčane kazne za navedenu vrstu prekršaja iznose:

-za fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost od 3980 € do 9290 €,

-za pravnu osobu od 13270 € do 26540 €,

-za odgovornu osobu u pravnoj osobi od 3980 € do 9290 €.

Nadalje vlasnik je dužan zakonita mjerila (vage) **PERIODIČNO OVJERAVATI** svake dvije (2) godine, podnoseći mjesec dana (30 dana) prije isteka ovjere zahtjev za ovjeru DZM-u ili ovlaštenim tijelima za ovjeru neautomatskih vaga-OTO.

Popis OTO-a za ovjeru nalazi se na mrežnim stranicama DZM-a <https://dzm.gov.hr/istaknute teme/zakonsko-mjeriteljstvo/ovjeravanje-mjerila/popis-ovlastenih-tijela-za-ovjeravanje-zakonitih-mjerila-prema-dodacima-uredbe/10-mjerila-mase-801/801>

Ukoliko vlasnici/korisnici periodično **NE OVJERAVAJU** svoja mjerila nalaze se u prekršaju za što su zapriječene novčane kazne za navedenu vrstu prekršaja i iznose:

-za fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost od 3980 € do 9290 €,

-za pravnu osobu od 13270 € do 26540 €,

-za odgovornu osobu u pravnoj osobi od 3980 € do 9290 €.

Vlasnici neautomatskih mjerila mase (vaga) **MORAJU** održavati svoje vage u tehničkom stanju koje osigurava točnost mjerenja, vaga mora biti postavljena u radni položaj u skladu sa ugrađenim pokazivačem horizontalnog položaja „libelom“ ako je predviđena, pokazivač sa iskazanom masom, jediničnom cijenom i konačnom cijenom za naplatu moraju u cijelosti biti vidljivi kupcu bez zaklanjanja navedenih podataka sa izloženom robom.

Vage se moraju upotrebljavati u skladu sa njihovom namjenom (ako je Minimalno područje vaganja 40 g, ne smije se vagati i prodavati potrošačima vagana roba mase ispod 40 g).

Posebno važno naglasiti da svi zaštitni žigovi i naljepnice koje zaštićuju mjesta podešavanja mjeriteljskih značajki vage moraju biti čitavi i neoštećeni (u slučaju oštećenja ili uklanjanja zaštitnih žigova mjerilo se smatra neispravnim i podliježe obvezi izvanrednog ovjeravanja u nekom od ovlaštenih tijela za pripremu mjerila za ovjeravanje).

Isto tako po trenutno važećim zakonskim i podzakonskim aktima vaga kojoj je istekla valjanost ovjernog razdoblja smatra neispravnom i može se ovjeravati jedino temeljem zahtjeva ovlaštenog tijela za pripremu mjerila mase za ovjeravanje (servis).

Natpisna pločica (ako je predviđena) na vagi mora biti čitka i neoštećena i nalaziti se pričvršćena na kućištu vage. Vlasnik mjerila mora posebnu pozornost obratiti na natpisnu pločicu na vagama koje su prošle EU ocjenu sukladnosti jer takvu oštećenu pločicu može zamijeniti samo proizvođač te zastupnik ili distributer ako su za to ovlašteni što može uzrokovati značajan trošak vlasniku vage.

Ukoliko se vlasnici/korisnici ne pridržavaju gore navedenih smjernica nalaze se u prekršaju za što su zapriječene novčane kazne za navedenu vrstu prekršaja i iznose:

-za fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost od 3980 € do 9290 €,

-za pravnu osobu od 13270 € do 26540 €,

-za odgovornu osobu u pravnoj osobi od 3980 € do 9290 €.